

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
ROZDZIAŁ I. PODATKI JAKO CZYNNIK WPŁYWAJĄCY NA MIĘDZY- NARODOWĄ POZYCJĘ GOSPODARKI	
1. Podatki w gospodarce	13
1.1. Główne dylematy związane z kształtowaniem podatków	13
1.2. Zjawisko unikania podatków oraz uchylania się od opodatkowania	19
1.3. Szara strefa w gospodarce jako jeden z efektów zjawiska uchylania się od podatków	21
1.4. Reformy podatkowe – sens i istota	28
1.5. Planowanie podatkowe jako metoda ograniczania obciążeń podatkowych przez przedsiębiorstwa	30
2. Globalizacja gospodarki światowej – zjawisko kluczowe dla polityki podatkowej	34
3. Podatki w handlu międzynarodowym	36
4. Podatki jako czynnik wpływający na kształtowanie się bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ)	38
4.1. BIZ – istota i formy	38
4.2. Strumienie i kierunki BIZ	42
4.3. Miejsce podatków wśród czynników lokalizacji BIZ	44
4.4. Ceny transferowe jako instrument ograniczania obciążeń podatkowych przez podmioty dokonujące BIZ	51
4.5. Przesuwanie zobowiązań jako sposób zmniejszania obciążeń podatkowych	54
5. Podatki a międzynarodowa konkurencyjność gospodarki	56
5.1. Pojęcie międzynarodowej konkurencyjności gospodarki	56
5.2. Pozycja konkurencyjna krajów Unii Europejskiej w świetle rankingu World Economic Forum	58
6. Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej jako czynnik wpływający na międzynarodową konkurencyjność gospodarki – ocena Banku Światowego	63
6.1. Główne obszary oceny	63
6.2. Kraje UE w rankingu Banku Światowego według kryterium dotyczącego obciążeń podatkowych	70

6.3. Konkurencyjność gospodarki a poziom opodatkowania	74
7. Czynniki ogólne i podatkowe rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych w obrębie rozszerzonej UE	77
8. Konkurencja podatkowa w skali międzynarodowej	86
8.1. Konkurencja podatkowa jako jeden z efektów procesu globalizacji ..	86
8.2. Raje podatkowe	91
8.3. Działania OECD wobec tzw. szkodliwej konkurencji podatkowej ..	93

ROZDZIAŁ II. HARMONIZACJA PODATKÓW JAKO ELEMENT PROCESU INTEGRACJI W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ KONKURENCJA PODATKOWA

1. Jednolity rynek towarów, usług, kapitału i osób	98
2. Integracja walutowa i jej implikacje dla polityki budżetowej i podatkowej	101
2.1. Strefa euro jako efekt integracji walutowej	101
2.2. Polityka budżetowa w krajach strefy euro i pozostałych krajach UE	106
2.2.1. Podłoże stosowania ograniczeń w odniesieniu do polityki budżetowej krajów Unii.	106
2.2.2. Zasady dyscyplinowania polityki budżetowej krajów UE wynikające z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) oraz Paktu Stabilności i Wzrostu.	110
2.2.2.1. Zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. ...	110
2.2.2.2. Ograniczanie nadmiernych deficytów budżetowych. ...	116
2.2.2.3. Stosowanie Paktu Stabilności i Wzrostu w praktyce ..	123
2.2.2.4. Krytyka Paktu i jego reforma w 2005 r.	129
3. Harmonizacja podatków w UE – istota i geneza zjawiska	133
3.1. Ramy prawne i instytucjonalne podejmowania decyzji w sprawie podatków	133
3.2. Istota i podłoże harmonizacji podatków	141
4. Harmonizacja podatków pośrednich	141
4.1. Istota harmonizacji podatków pośrednich.	141
4.2. Podatek od wartości dodanej – VAT	143
4.2.1. Aspekty ogólne procesu harmonizacyjnego	143
4.2.2. Stawki podatku jako przedmiot harmonizacji i obszar konkurencji podatkowej	151
4.2.2.1. Ogólne zasady określania stawek VAT	151
4.2.2.2. Problemy z harmonizacją stawek na przykładzie opodatkowania usług pracochłonnych.	153
4.2.2.3. Opodatkowania usług pracochłonnych jako obszar konkurencji podatkowej	161
4.3. VAT w transgranicznym świadczeniu usług.	165
4.4. Kierunki zmian w systemie VAT	168
4.5. System VAT w UE: stan obecny i perspektywy – podsumowanie ...	173

5. Akcyza	175
6. Opodatkowanie dochodów osób fizycznych	182
6.1. Opodatkowanie dochodów z oszczędności w postaci wypłacanych odsetek.	182
6.2. Opodatkowanie dywidend uzyskiwanych przez osoby fizyczne	191
6.3. Opodatkowanie przekazywanych między krajami członkowskimi świadczeń z zakładowych systemów emerytalnych.....	191
7. Opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw	194
7.1. Działania na rzecz harmonizacji podatku od dochodów przedsiębiorstw	194
7.2. Konkurencja podatkowa w obszarze opodatkowania dochodów przedsiębiorstw i działania na rzecz ograniczenia tzw. szkodliwej konkurencji	198
7.3. Konkurencja podatkowa po rozszerzeniu UE	204
7.3.1. Podatki pośrednie, bezpośrednie i składki na ubezpieczenie społeczne w relacji do PKB	204
7.3.2. Obciążenia podatkowe a tempo wzrostu gospodarczego w krajach UE.....	209
7.3.3. Nominalne i efektywne opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw w krajach UE.....	211
7.3.4. Zarzuty ze strony krajów UE-15 wobec podatków stosowanych przez nowe kraje członkowskie.....	223

ROZDZIAŁ III. KIERUNKI HARMONIZACJI OPODATKOWANIA DOCHODÓW PRZEDSIĘBIORSTW

1. Możliwości ustanowienia jednolitej dla całej Unii minimalnej stawki podatku od dochodów przedsiębiorstw	227
2. Koncepcje harmonizacji opodatkowania dochodów przedsiębiorstw zgłoszone przez Komisję Europejską od 2001 r.	229
2.1. Komisja Europejska jako inicjator harmonizacji podatków	229
2.2. Koncepcja wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania przedsiębiorstw (CCCTB).....	232
2.3. Koncepcja opodatkowania w państwie macierzystym małych i średnich przedsiębiorstw (Home State Taxation- HST)	240
2.4. Ocena koncepcji HST i CCCTB i perspektywy ich realizacji	243
3. Inne działania Komisji Europejskiej w sferze podatkowej	244
3.1. Ochrona konkurencji	244
3.2. Zwalczanie zjawiska cen transferowych.....	246
3.3. Redukowanie zakłóceń w funkcjonowaniu jednolitego rynku wynikających ze zjawiska uchylania się od opodatkowania.....	247
4. Rola Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w procesie harmonizacji podatków od dochodów przedsiębiorstw	250

4.1. Trybunał jako instytucja chroniąca swobody obowiązujące na rynku wewnętrznym Unii	250
4.2. Sprawa Marks & Spencer	251
4.3. Sprawa Cadbury Schweppes	257
4.4. Trybunał Wspólnot Europejskich jako motor harmonizacji podatków	260

ROZDZIAŁ IV. UWARUNKOWANIA ZMIAN W SYSTEMACH PODATKOWYCH KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ

1. Stan finansów publicznych	261
1.1. Sytuacja budżetowa krajów strefy euro w perspektywie średnioterminowej w świetle Programów Stabilizacyjnych na lata 2005–2009	261
1.2. Dług publiczny jako efekt braku rozważań w polityce budżetowej – przykład Francji	264
2. Ewolucja modelu socjalnego – wnioski dla polityki podatkowej	270
3. Tendencje demograficzne i ich wpływ na finanse publiczne	274
4. Zmiany w systemach podatkowych w krajach będących głównymi konkurentami Unii Europejskiej – na przykładzie Stanów Zjednoczonych	281
5. Kierunki zmian w systemach podatkowych krajów UE	289
5.1. Wnioski z reform podatkowych przeprowadzonych w przeszłości ...	289
5.2. Aktualne kierunki reform podatkowych w wybranych krajach UE ...	292
6. Możliwości harmonizacji podatków na bazie traktatowych postanowień dotyczących tzw. wzmocnionej współpracy (<i>enhanced cooperation</i>)	315
7. Perspektywy ewolucji integracji europejskiej w kierunku tzw. federalizmu fiskalnego	318

ROZDZIAŁ V. IMPLIKACJE PROCESU HARMONIZACJI PODATKÓW I KONKURENCJI PODATKOWEJ W UNII EUROPEJSKIEJ DLA POLITYKI PODATKOWEJ W POLSCE

1. Uwagi ogólne	326
2. Opodatkowanie dochodów z działalności gospodarczej w Polsce	327
3. Podatki jako jeden z czynników lokalizacji BIZ w Polsce	331
4. Finanse publiczne w perspektywie wejścia Polski do strefy euro – wpływ na zmiany w systemie podatkowym	335
Podsumowanie	347
Bibliografia	352